

Manuel Kneepkens

Coriovallum

Heerlense gedichten

Heerlerbaan

Waar Dürers apocalyptische ruiters oostwaarts galopperen
waar Aken gluurt over de rand van zijn bomkraters
een marmeren zwaan in een hemd van brandnetel

Waar Karel *ende* Elegast uit stelen gaan
Hoge heren, listig vermomd als Vos & Das
Silbertanne -moorden in het Walhalla
van kapotte kippenrennen...

Heerlerbaan
waar men het rottend herfstfruit van zijn kinderen
meegeeft met de Erlkönig
in een plastic vuilniszak

Waar op schlagermuziek van de Gebr. Grimm
Magere Heintjes voortdurend dansen moeten
op verhitte ijzeren schoentjes

O, straatweg, voortrollend in Nacht und Nebel
vol gas & tranen, glanzend als Mercedesen

O, zware, zwarte horigheid van Heerlerbaan!

(uit: Tuin van Eetlust)

De Zondagse Schoen

*Scoon boven alle scoone
hoe kan 't geschien
dat gij hier hangt ten toone
voor alle lien?*

Zondagse Schoen, je kraakt zo *november*
als de deur van de Sint Pancratiuskerk

Hoor, nu kussen de doden je zolen
met hun prevelende lippen van slijk

Zondige schoen, rouwkoetsje, macaber
altijd maar op weg
naar Hein-met-de-marmeren-schop!

Barkje, bol van gespen
stapvoets over Najaars modderplassen
op de Begraafplaats aan de Akerstraat

Hier, vul in, met 't puntje, inktzwart, van je tong
onze (gezamenlijke) begrafenispolis

Wat wil je? Teraardebestelling _ feest
voor de wormen?
Of Crematie...ontbijt voor de vlammen?

Of prefereer je soms 't massagraf
honderden schoenen
op èèn hoop gegoid

hun veters los-
gestrikt
door een lichtflits

...hoe holocaust.....hoe hirosjima...

Hoe 20e eeuws!

(uit: Zuid-Limburg aan Zee)

Helena van T.

Vannacht bevond ik mij op het terras van de tennisclub Verlangen
En ook zij was daar, de goudblonde
langbenige
die wij, gymnasiasten *Helena* noemden
Vriendschap, Liefde waren zoals in een droom behoort...

Alleen... nu dronken wij *Champagne Brut*
niet langer ranja of grenadine of Seven Up
Gymnasiasten
uit de Jaren Vijftig bleken plotseling Onsterfelijken
Athanatoi met tennisrackets...

En zie, het blond haar van Troje's First Lady
was nog even glanzend lang als vroeger
En ook dezelfde lach kleurde haar wangen

Tussen onze Homerusboeken, rood gekaft
schitterden de heuvels van het Krijtland
als onze toekomst, oneindig jade

Hoe was 't mogelijk, na zoveel jaren Carboontijdperk
verenigd in de droom op de Olympus
van tennisclub Begeerte
met Menelaos' echtgenote, Paris' concubine...

en roetvingerig Coriovallum al zolang verlaten...

Carboonzwart Troje
aan een Mergel-
Gele Zee

(uit: Een Lange Neus)

Bongaertslaan

Ik lig in het logeerbed, thuis, in de Bongaertslaan
en luister naar de merels, plotseling wakker

Eentje hoor ik in de Magnolia naast mijn ouderlijk huis
hij zingt over Philemon & Baucis
het oud, verknocht echtpaar
uit de Metamorfofen van Ovidius

En een tweede in de Lijsterbes
bij het voetpad naar het Grotius-gymnasium
fluit, hoogst erotisch
passages uit de *Ars Amatoria*

Ach, de derde
in de perenboom van achterbuurman
keel-, neus- en oorarts Lubbers
is al aan het eind van zijn Latijn...

O, Ovidius Naso
nu nog de knackebrödachtige
Zang van de Cicaden....

(En naast mij *Monica Vitti*

als in Antonioni's *La Notte* ...)

Dan zou ik volmaakt gelukkig zijn

in Heerlen- Coriovallum

in de *Via Lata Pomerii* – in de Bongaertslaan

Gymnasiumjaren

Ik herinner mij dat stuurman Palinurus overboord viel
bij Vergilius in de ochtendles Larijn
en dat Marcus Tullius Cicero aan mijn fietswiel hing
heel de lange, lange Via Appia lang
naar het gymnasium aan de Akerstraat

en dat ons gezin vlak voor de Hongaarse Opstand
verhuisden van het mijndorp Terwinselen
gemeente Troje
(waar het lijk van Hector bedolven
onder de steenberg van de Staatsmijn Wilhelmina...)
naar de Bongaertslaan in Heerlen- *Coriovallum*
aan de schelprand van de Krijtzee

waar tussen Scylla en Charybdis
de Mosasaurus zwom
in het aquarium in de Biologiekلاس

en hoe die oerhagedis
voor het aangezicht van de Medusa versteende
Het label '*Beschermd Dier*' bestond toen nog niet!

En hoe wij o.l.v. van onze leraren Geschiedenis
Herodotus, Livius & meneer *Boonekamp*
de film 'Julius Caesar' gingen zien, van Mankiewicz
in het Royaltheater aan het Station
tevergeefs roepend naar het filmdoek : "Caesar!
Achter je rug! De Senatoren met hun dolken!"

en ook "*Tu quoque, Brute!*" en "*Kai su, teknon!*"

Al naar gelang we meer hielden van (agressief) Latijn
De Bello Gallico
dan van (krijgszuchtig) Grieks: de Ilias...

Heerlen, o, Heerlen
ooit kon je daar baden in de blootgelegde Thermen
met kompels & naakte mijndirecteuren
na de Nachtschicht

of luisteren naar de r.-k Senaat
op een kolossale trap van antracietzwart marmer
in het mergelstenen stadhuis

Ave, Caesar, morituri te salutant!

Heerlen- *Coriovallum*

zwart feest van mijn gouden jeugd
gouden feest van mijn zwarte jeugd

Topos van gesloten mijnen

(uit: Zuid-Limburg aan Zee)

Porta nigra - het *College aan de Akerstraat*

te laat op school

de angst an de scholier

te vroeg in het heelal

de angst van de astronaut

Je opent de poort
en daarachter droomt het schoolplein
van weleer

Onder bladeren slordig op een hoop geveegd
laat zich het lijk van Hector vermoeden

En je steekt over – je (bromfiets)helm wankel onder je arm
tussen de kaalte van de platanen opnieuw dezelfde poort

en je klopt aan. De poort gaat open ...
Dezelfde leegte

maar onder de bladerhoop bijeengeveegd
achter de fietsenstalling

ditmaal talloze, talloze doden
voor Troja , voor Hellas, voor R o m a! Voor nop!

En geen rector, geen conciërge, zelfs geen *cycloop* ...

Niemand!

Dan, aan de overkant weer dezelfde poort

Maar ditmaal maak je niet meer open
je hoort te zeer het hart bonken

Thalatta ! Thalatta!

van de God, die daar voorover ligt op dat plein

Te laat! Te laat!

Heden gaat de tocht *ad astra*
niet langer in de Taal van de Plèiaden
maar in de Hades-spraak van de High Tech

En *Niemand* keert ooit terug naar Plato's grot...

of welke antieke () grot dan ook!

(uit: Zuid-Limburg aan Zee)

Heerlen – *Het Glaspaleis*

Vanochtend achter het glas van het dakterras
van voorheen het warenhuis Schmuck
een onyx sfinxje, een dood Wespje

Vliegtuigwrakje van *damals* de Eerste Wereldoorlog
ook wij zullen eens terugkeren
tot het Niets...

maar op ons Graf van Onbekende Dichter
plaatst dan niemand een Glazen Mausoleum
zoals hier voor wijlen Sneeuwwitje
zelfs Walt Disney niet ...

Laat ons dus liever samen Gedenken
al die schalkse Coriovallumse Dametjes
met hun kokette kokerrokken á la het Modehuis Dior
de tailles zo trots naar jou vernoemd, farao Wespje

Ze zijn je immers machtig voorgegaan in de dood
's zomers,
hier, op het dakterras van het glaspaleis Schund

hun Jaren Vijftig-neuzen
- bepoederde angels genot-
diep gestoken in de kruisbesvlaaien

Desperado's Wellust!

Hoor hun alles tot *Limbo-Hollands* verbasterende
Max Factor Hollywood-
monden
hoog boven de Sint Pancratiuskerk

Niks Schmuck!
Nur Schmutz!

E i n W e P s !

(uit: Zuid-Limburg aan Zee)

Welterhof – *de Thuiskomst*

Als laatste houvast aan de zee
de koffer, zwaar in zijn verkleumde handen
een opstandeling getemd in zijn regenjas

het pad van zijn terugkeer: een man-
gat tussen de beemden / een dwarse
gedachten-streep

Hoor, het braambos brandt oud zeer / de taaie
zwiepslag
van de takken : "*Ithaka...Ithaka..!*"

Onder de najaarswolken
golft
't ploegland aan.

(Mergelland: *Atlantik-wall*
oudgeel
verzonken branding van Atlantis...)

Onder de kaalte van de linden
knarst
de Hofpoort

als bij wind-
stilte
het Dodenschip van de Faiaken! Jammerlijk!

En hij, gered van de Titanic, de Lusitania, de *Hindenburg*...
(Sterrebeeld: *Vissen*. Ascendant: *Boogschutter*)
een *killer* met een hart...

Kwispellikker, het jankend vreugdelichaam
staat op, omarmt hem
een *N)emand* met een vurige tong!

(uit: Zuiderlinks)

Weltervijver

Zwanen baltsen in de zomeravond
spartelend maanlicht
Kuit of hom!

Vijver, lakschoenzwart, weerspiegelend
(Adam houdt zijn adem in..) (en Eva...)
onder de boom van Goed & Kwaad

(Quick-
quick-slow)

O, Jaren Vijftig & Venetiaanse
ijssalons
& danslessen, neonwit

Ecce Silvana
 Femina Mangano

Om een blouse Mamma Venus
om een losgeknoopt
lichaam

Bittere Rijst!

(uit: Tuin van Eetlust)

De Carboonspin

De webben scheuren
de carboonspin, de *junk*godin
heeft beet

Zie haar grauwen & bijten, verstrengelen
poot na poot
Zie, zij, de Karbonkelogige, bemint dodelijk

Passie! Passie !
juichen de metasequoia's, de gingkgo's, de sigillaria
geschubd regenwoud
uit het ondergronds Arcadië
van miljoenen jaren versteende tropen

Verlekkerd zuigt zij haar minnaars uit
haar teerbeminde
de carboonspin
de zwart-
potige

reeds vormt zich het giftig kaviaar van haar *Nachwuchs*
in het versteende bruidsbed
van Zuid-Oost-Limburg

O, Pietá
van antraciet

verlos ons van de kringloop

van leven
∞
dope

in Heerlen-Coriovallum!

(uit: Mallodia)

Lethe, Sweet Lethe

Achter het Gymnasium, het sportveld Eeuwig Voetbal
kronkelde de open riool *Caumerbeek*
de onwelriekende lavendelkleurige

Brandnetels. Scheerling lang de oevers
Zwaluwen, laag langs de grond
zwart-wit schaduwen als schimmen uit de Hades

Zomeravond:
Lessen in klatergoud. Foxtrot. Wals. .
Tango- Orfeus *und Euridicee*

Jaar van acne / jaar van jade

(“Kijk niet om...”)
bezwete naakten, huidskleur: *Jazz*
voor eeuwig
uit de pas!

Eerste eros, beschaamd, in het donker hertenkamp
(de lendenen verschrikt)
Aambos

Uitzicht tussen varens, manshoog
op het goor natrium elysium
van de Oranje Nassaumijnen

de I de II de III
de IV

Lethe, Sweet Lethe 🎵🎵

(uit: Zuid-Limburg aan Zee)

Valkenburgerweg

's Zomers fietsten we hier naar het Buitenbad Terworm
Het water, alg-
groen
 opspattend rond de duikplank
sloeg er wit tegen wanden. Gemeen ruw beton.
Meisjes lieten er zich gelaten kussen

En vlak voor het Eindexamen
zagen wij toen niet overal de Gekruisigde
hangen?
Ach, een Roos is een Roos is een Roos!

Zie, God sprak niet langer tot ons vanuit een braamstruik
maar de Verbeelding.
We reisden af naar de Universiteit van de Zee

Toen we eindelijk terugkwamen, loerde de winter al
in de serre
 door een barst in het glas-in-lood-raam
En een late zon scheen er op een fruitschaal vol appels
uit eigen tuin
 Moeder in haar oude Persianer mantel
liet net de hond uit. Vader had de broeikas
afgebroken.
 Al die rompslomp voor 'n (krenterige)
 handvol

 druiven!

Tenslotte viel de onvermijdelijke sneeuw over de velden
Raven
 stegen moeizaam op
boven de villa's van de Mijndirecteuren.
Het bos achter Terworm leek wel reumatisch...

De hond _ een oude terriër, halfblind, 'n èchte nijdas _
blåfte
tegen de bittere koude, tegen alles wat nog bewoog...

/ op het bevroren Buitenbad één voorzichtige schaatser../

tegen de vuurpijlen op Oudjaar, vooral

(gierende
fonkelende
leegte _ *Made in Taiwan*)

haast hysterisch...

De Mijnen moeten sluiten, zei Buurman

De Uil
zit in de Olmen...zei Buurman

Heerlen was plots een uithoek in het Heelal

Maar, soms, in een droom zie ik weer voor mij
heel die zomerse
lange
lindenallee naar Klimmen-Ransdaal /

Ik droom

te k o r t

't lint van mijn jeugd haalt Valkenburg niet langer

(uit: Zuiderlinks)

De Herik - Heerlen & ik

*Kijk ik grondig
bloeit aan de rand van het Aambos
de Nazoena*

vrij naar Basho

Al als dertienjarige hier voor de les Natuurlijke Historie
kroon-
blad
na kroonblad, Basho's Nazoena gedetermineerd
de Herik (*Sinapis Arvensis*)
aan de rand van het Aambos
Dodelijk!

Wil je dan nog steeds van me horen Tante Corio-
vallum / tronend
als op de Dag van het Laatste Oordeel
in de witte lingerie-afdeling
van mijn Grootvaders zaak (zaliger gedachtenis)
aan de Akerstraat?

Ach, wie van ons had ooit de komst van Baron Samedi
die van het spul heroïne, vermoed
stralend als op de berg Thabor
boven de (voormalige) Kneipp-inrchtng
U, broeder Aloysius?

Hoe van liefst twee Wereldorlogen
't *champs de bataille* schitterde
in mijn Grootvaders tuin

achter het Rode Kruis-gebouw
aan de Putgraaf
U, mgr. Savelbergh?

Dat ik zou liefhebben Marieke van Nimwegen
(... haar tienergelaat als dat van de Christus
op het Templesplein, ombloesemd door acne...)

Wie had ooit gedacht, Franciscus van Assisi
oetmoedige op blote voeten / en U, Ignatius van Loyola
(Bid voor ons!)
dat dit zou zijn heel mijn droomcarrière

Terug naar de Akerstraat
scheuren in zwarte muren voorbij
over trottoirs, beroet

Verhit
Café Bijsmans uit, als eens de gemobiliseerden
uit dit half-Duits land
Augustus 1914, / richting Ieperen / Somme / Verdun

U, *Kronprinz* Herik?

(uit: Zuid-Limburg aan Zee)

RotLimbo

In de eetkamer van mijn grootouders
aan de Akerstraat in Heerlen
hing een schilderij

de Boompjeskade circa 1900 – ratelende
paardenkarren, de boot naar Harwich
onder stoom, ochtendmist...-

een menetekel, achteraf bezien

Ook huisvestten mijn ouders
in Terwinselen- Schaesberg
na het Bombardement
een zgn. Rotterdammertje – ‘om aan te sterken’

Op vaders zwart-wit kiekje
is haar roze strik haast tastbaar...
maar toen was ik nog ongeboren

Voor de Jaren Vijftig herinner ik me
ritten verveling in grootvaders gammele Buick
hobbelen door de Maastunnel

richting het kantoor van *Homo Bonus*
- landelijke inkooporganisatie
van de r.-k. middenstand –
hoek Statensingel ? – Walenburgerplein?

Homo Bonus! Homo Bonus!
Toen wij uit de Mijnstreek vertrokken
vertrokken wij uit Rotterdam

(uit: Zwart Feest)

November in H.

Het kerkhof van de poëzie wordt nu bezocht

Men plaatst een bos witte chrysanten
op een zwart, marmeren graf
waarop twee onzichtbare woorden

(Moeder) (Vader)

En men gaat vervolgens de begraafplaats uit
om op de Akerstraat

een kruisbesvlaai te scoren/ met schuim
tegen toenemende eenzaamheid

Dit heet

Dodenbonger
of
Allerzielenleed

Typisch voor de maand November

(uit: Zuid-Limburg aan Zee)

In het gras- *en eronder*

Vostri genitori hanno telefonato!

Vannacht hebben mijn ouders mij gebeld
ofschoon zij dood zijn
allang!

Lig je nog wel eens met je vriendin
in het gras?

En maak je dan geen vlekken
in je zondagse pak?

Ga toch niet met je goeie goed
in het gras liggen
jongen!

Moeder
zoen
Vader!

Vader
zoen
Moeder!

Verwekkers, Rust Zacht!

Ooit kom ik bij jullie liggen

Toch niet in je zondagse pak jongen!

Ooit in de eeuwige nacht!